

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی

۵۰۱

ترویج پیشگیری از شیوع بیماری کرونا در جامعه روستایی و عشایری کشور

توصیه نامه شماره (۲۲):

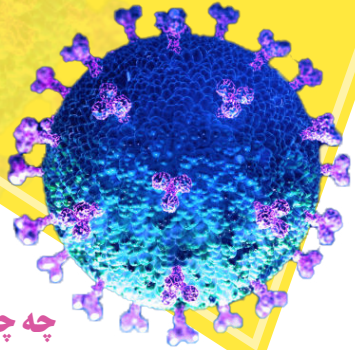
**اقدامات پیشگیرانه و بهداشتی
در اماکن عمومی روستایی،
ویژه دهیاران و اعضای شوراهای اسلامی روستاها**

تهیه شده در:

کارگروه ملی ترویج پیشگیری از شیوع بیماری کرونا
در جامعه روستایی و عشایری کشور

۱۰ فروردین ماه ۱۳۹۹

ویراست اول

کرونا ویروس جدید (بیماری کووید ۱۹) چیست و چه چیزی باعث آن می شود؟

کرونا ویروس جدید، یکی از انواع ویروس‌های خانواده کروناست که در انسان بیماری ایجاد می‌کند. این ویروس می‌تواند از فرد مبتلا به سرعت به افراد دیگر سرایت کند. افراد بسیاری در سراسر جهان و ایران به بیماری کرونا مبتلا شده‌اند. این بیماری تاکنون موجب مرگ هزاران نفر در جهان شده است.

بیماری کووید ۱۹ چگونه منتقل می شود؟

هنگامی که فرد آلوده به کووید ۱۹ سرفه یا عطسه می‌کند، قطرات مایع آلوده به ویروس را در هوا منتشر می‌کند. بیشتر این قطرات روی سطوح اطراف و اشیاء مانند میز، صندلی یا تلفن می‌نشینند. افراد دیگر ممکن است بر اثر تماس با سطوح و اشیاء آلوده و سپس تماس با چشم، بینی و دهان به بیماری مبتلا شوند. اگر افراد در فاصله کمتر از یک و نیم متری فرد آلوده به کووید ۱۹ قرار بگیرند این امکان وجود دارد که بر اثر تنفس قطراتی که با سرفه یا عطسه فرد بیمار در هوا منتشر می‌شود دچار بیماری شوند.

ضرورت توجه به اقدامات پیشگیرانه و بهداشتی در اماکن

عمومی روستایی

همه‌گیری و سرایت بیماری کووید ۱۹ بسیار بالاست و در صورت عدم رعایت مسائل بهداشتی توسط فرد مبتلا، امکان آلودگی افراد

دیگر افزایش می‌یابد. در محیط‌های روستایی به دلیل محدود بودن امکانات بهداشتی و درمانی نسبت به شهرها، رعایت اقدامات پیشگیرانه و بهداشتی در مقابله با این بیماری از اهمیت بیشتری برخوردار است. همچنین در مناطق روستایی، محل زندگی، کار و در برخی مواقع نگهداری دام و طیور به هم نزدیک است، بنابراین احتمال انتشار ویروس عامل این بیماری زیاد است. بنابراین رعایت اقدامات پیشگیرانه بهداشتی برای ساکنان مناطق روستایی به طور ویژه حیاتی است. در این توصیه‌نامه تاکید بر اقدامات پیشگیرانه در اماکن عمومی روستایی است. دهیاران و اعضای شوراهای اسلامی روستاها باید به طور ویژه به این توصیه‌نامه توجه داشته باشند. از دهیاران و اعضای شورای اسلامی روستایی درخواست می‌شود نسبت به پیگیری و اطلاع‌رسانی موارد ذیل در روستاها اقدام نمایند.

اطلاع‌رسانی به مردم در خصوص رعایت بهداشت فردی

- ◆ در طول روز دست‌ها به صورت مکرر تا بالای مچ با آب و صابون شسته شود یا با مواد مناسب، ضدعفونی شود.
- ◆ برای مواقعی که در مزرعه یا بیرون از منزل دسترسی به آب و صابون وجود ندارد، همراه داشتن ژل مخصوص برای ضدعفونی دست‌ها یا سطوحی مثل فرمان تراکتور ضروری است.
- ◆ از دست زدن به چشم، بینی، یا دهان پرهیز شود.
- ◆ از دست دادن و روبوسی حتی با افراد سالم پرهیز شود. برخی افراد بدون این که علایمی داشته باشند؛ به این ویروس آلوده هستند.
- ◆ از تماس نزدیک (کمتر از ۱/۵ متر) با همه افراد به خصوص افراد بیمار یا مشکوک خودداری شود.
- ◆ خواب کافی، کاهش اضطراب، نوشیدن مایعات کافی و تغذیه مناسب در کاهش ابتلا به این بیماری مؤثر است.
- ◆ تغذیه سالم و استفاده از انواع مواد غذایی نظیر میوه و سبزیجات تازه برای تقویت سیستم ایمنی بدن در مقابل عوامل میکروبی مانند ویروس کرونا مؤثر است.
- ◆ در صورت داشتن علایم بیماری به پزشک مراجعه شود. تب و لرز و دمای بدن ۳۸ درجه سانتیگراد یا بالاتر که برای بیش از ۴۸ ساعت ادامه داشته باشد، سرفه خشک، تنگی نفس و ناخوشی مشهود برخی از علایم این بیماری هستند.
- ◆ از مصرف محصولات دامی خام، نیم‌پز یا پخته نشده خودداری شود. گوشت خام یا شیر خام باید با احتیاط نگهداری شوند تا از تماس آن‌ها با غذاهای پخته و آلودگی غذا جلوگیری شود.
- ◆ مردم تا حد امکان امور اداری را به صورت غیرحضورى و با استفاده از تلفن و اینترنت انجام دهند. مراجعه حضوری به ادارات و بانک‌ها تا حد امکان به حداقل برسد.

اطلاع رسانی به مردم در خصوص رعایت بهداشت در اماکن خصوصی و عمومی روستایی

- ◆ از هرگونه رفت و آمد غیرضروری به مزارع، باغات، دامداری‌ها، مرغداری‌های و دیگر واحدهای تولیدی پرهیز شود.
- ◆ هر خانوار، برای ورودی خانه و محل نگهداری دام‌ها، حوضچه یا محل ضدعفونی احداث کند. این کار باعث میشود انتقال ویروس از طریق کفش‌ها کاهش پیدا کند.
- ◆ ساکنین روستا تا حد ممکن در خانه بمانند. از حضور در اماکن عمومی و پرتردد روستا، جداً خودداری شود. در صورت الزام به حضور در این اماکن از ماسک، دستکش و عینک برای محافظت از چشم استفاده شود.
- ◆ تا حد امکان از سفر به روستاهای دیگر یا شهرها خودداری شود.
- ◆ تا جایی که ممکن است از رفتن به شهر برای خرید و دیگر کارها خودداری شود.
- ◆ در زمان شیوع کرونا تا جایی که ممکن است از وسایل حمل و نقل عمومی یا خودرو آشنایان و بستگان استفاده نشود. در صورت استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی؛ باید آن‌ها را آلوده فرض کرد و توصیه‌های بهداشتی را به طور دقیق رعایت کرد.
- ◆ از تجمع، دید و بازدید و میهمانی و برگزاری مراسم مختلف مانند عروسی یا مراسم ختم و ترحیم جداً خودداری شود.

◆ در محیط روستا، از دست زدن به اشیاء مختلف جداً خودداری شود و پس از مراجعه به منزل دست‌ها حداقل ۲۰ ثانیه با آب و صابون شسته شود.

◆ تا جای که ممکن است از حضور در غذاخوری‌ها، رستوران‌ها، کافه‌ها و ... خودداری شود و به غیر از موارد ضروری از ورود به مراکز خرید و فروشگاه‌ها پرهیز شود.

◆ در زمان حضور در فروشگاه‌ها، صف نانویی یا دفاتر خدمات ارتباطی فاصله حداقل ۱/۵ متری را با دیگران حفظ کنید.

◆ تا حد امکان از تماس مستقیم با حیوانات وحشی، دام، طیور و دیگر حیوانات اهلی پرهیز شود.

◆ از ورود حیوانات وحشی به محیط روستا جلوگیری شود.

◆ محل نگهداری حیوانات توسط دامداران روستا به طور مرتب نظافت و ضدعفونی شود.

◆ با توجه به این که در اماکن روستایی، در بیشتر مواقع محل نگهداری حیوانات در مجاورت محل سکونت افراد است، باید نظافت محل سکونت رعایت شود. سطوح به طور مرتب با استفاده از الکل اتیلیک یا مواد گندزدای مناسب مثل محلول رقیق شده وایتکس ضدعفونی شود.

برای ضدعفونی سطوح صاف و تمیز از محلول رقیق شده

وایتکس (۵ درصد) به نسبت یک پیمانه وایتکس به

۹۹ پیمانه آب خنک استفاده نمایید. محلول رقیق

شده وایتکس تا ۲۴ ساعت قابلیت گندزدایی

دارد. هنگام استفاده از مواد گندزدا

موارد ایمنی لازم را رعایت کنید.

◆ هنگام رفتن به

محل کار (مزرعه، باغ، دامداری،

مرغداری، کارگاه و غیره)، حتماً از

لباس و کفش کار مناسب استفاده شود.

به دلیل امکان آلودگی، لباس های خارج از

منزل نباید با افراد یا وسایل منزل تماس

پیدا کنند. پیش از ورود به منزل، لباس ها و کفش کار را در جایی دور

از لباس های دیگر مثل کیسه پلاستیکی بزرگ یا یک کمد مخصوص

قرار داده یا با مواد شوینده مناسب شستشو دهید. پیشنهاد می شود در

حیاط جایی را برای نگهداری لباس کار در نظر بگیرید.

◆ پس از ورود به منزل استحمام شود.

◆ اگر برای کارهای مزرعه، گلخانه یا پرورش دام از کارگر استفاده می شود؛

در محل کار فضایی برای تعویض لباس کارگران مشخص گردد تا با

لباس هایی که بیرون از محل کار پوشیده اند وارد مزرعه، گلخانه یا واحد

دامپروری نشوند.

◆ در محل کار آب و صابون در اختیار کارگران قرار داشته باشد.

◆ از استفاده مشترک از ابزار یا ادوات کار و وسایل شخصی مانند تلفن

همراه خودداری شود. چنان که به ناچار کارگران مزرعه یا افراد خانواده

از یک ابزار به طور همزمان استفاده می کنند؛ پیش از هر بار استفاده

گندزدایی شوند.

◆ در صورت استفاده مشترک از ادوات و ماشین آلات کشاورزی باید

بعد از اتمام کار تمامی سطوح در معرض تماس گندزدایی شود.

- ◆ از تماس مستقیم دست و ترشحات تنفسی با محصولات کشاورزی قابل عرضه در بازارهای محلی خودداری شود.
- ◆ از سموم کشاورزی برای ضدعفونی سطوح استفاده نشود.
- ◆ در حین کار از خوردن و آشامیدن خودداری شود.
- ◆ از خوردن و آشامیدن به صورت جمعی خودداری شود.
- ◆ برای شرب آب و غذا خوردن صرفاً از لیوان و ظروف شخصی استفاده نمایند.
- ◆ تا جای ممکن از حضور در بازارهای خرید و فروش دام خودداری شود.
- ◆ محل استراحت و ظروف مورد استفاده افراد بیمار یا افراد مشکوک به بیماری جدا شود.
- ◆ با باز گذاشتن در و پنجره منزل و انبار و محیط نگهداری دام و طیور امکان تهویه مناسب فراهم شود.
- ◆ از خرید مواد غذایی از افراد دوره گرد و دست فروشان خودداری شود.
- ◆ از آب لوله کشی و بهداشتی استفاده شود. از نوشیدن آب از رودخانه‌ها و آب‌های جاری غیربهداشتی جداً خودداری شود.
- ◆ از پذیرش مهمان از دیگر روستاها و شهرها در منازل و اماکن تفریحی و بوم گردی خودداری شود.

اقدامات لازم در خصوص رعایت بهداشت در اماکن عمومی

روستایی (با مشارکت مردم)

- ◆ از برگزاری مراسم مختلف مانند عروسی یا مراسم ختم و ترحیم در اماکن عمومی خودداری شود.
- ◆ در زمان شیوع ویروس، غذاخوری‌ها، رستوران‌ها و این قبیل مکان‌ها بسته شوند.
- ◆ حمام عمومی، قهوه‌خانه‌ها، پارک‌ها و بوستان‌ها و دیگر محل‌های عمومی مانند بقاع متبرکه باید با نظارت شواری اسلامی روستا و دهیاری‌ها تعطیل شوند.
- ◆ از حضور افراد غیربومی به هر عنوان مانند تفریح و گردشگری، فروشندگی و ... در روستا جلوگیری شود.
- ◆ تا زمان شیوع این ویروس از هر گونه تجمع عمومی خودداری شود.
- ◆ اماکن عمومی و پرتردد مانند فروشگاه‌ها باید به طور مرتب گندزدایی شوند.

- ◆ ضمن اطلاع‌رسانی به مردم، تمهیداتی اتخاذ شود که از تجمع فضولات حیوانی در محیط روستا جلوگیری شود. فضولات به موقع جمع‌آوری و به محل تعیین شده در خارج از روستا منتقل شود.
- ◆ اماکن آلوده به فضولات و ترشحات حیوانات گندزدایی شود.
- ◆ در صورت مشاهده فرد مشکوک به بیماری در روستا، توصیه‌ها و راهنمایی لازم برای مراجعه وی به مراکز درمانی انجام شود.
- ◆ هر گونه عوارض، بیماری یا مرگ و میر غیرمعمول حیوانات به دامپزشکی منطقه اطلاع داده شود.
- ◆ از نگهداری، ذبح، استفاده، فروش، آماده‌کردن و مصرف گوشت حیوانات وحشی، دام‌های بیمار یا دام‌های دچار مرگ و میر به علل نامشخص جلوگیری کنید. در صورت مشکوک بودن به ابتلای دام‌ها یا حیوانات، دام یا حیوان مبتلا و مشکوک در محلی جدا از حیوانات سالم قرنطینه شود و به دامپزشکی اطلاع داده شود.
- ◆ اطلاع‌رسانی لازم در خصوص خودداری اکید از آبیاری محصولات کشاورزی با فاضلاب‌های صنعتی و انسانی انجام شود.
- ◆ ضمن اطلاع‌رسانی، از رهاسازی فاضلاب‌های خانگی و واحدهای دامی در محیط روستا جلوگیری شود.

◆ ضمن اطلاع‌رسانی، از رها کردن زباله‌های خانگی در کوچه و روستا خودداری گردد. هر گونه زباله باید در کیسه‌های پلاستیکی محکم و در بسته قرار داده شود.

◆ ضمن اطلاع‌رسانی، از رها کردن ماسک و دستکش‌های مورد استفاده در محیط روستا خودداری شود.

◆ به توصیه‌ها و اطلاعیه‌های بهداشتی مسئول خانه بهداشت در خصوص مقابله با کرونا توجه شود.

◆ گندزدایی سطوح و ضدعفونی اماکن روستا براساس دستورالعمل‌های وزارت بهداشت انجام شود.

منابع

- انجمن علمی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت ایران (۱۳۹۸). نکات آموزشی پیشگیری از بیماری کرونا و بروس برای ورود و خروج از منزل، دستورالعمل شماره ۱۲.
- انجمن علمی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت ایران (۱۳۹۸). نکات آموزشی پیشگیری از کرونا در مراکز خرید و فروشگاه‌ها، دستورالعمل شماره ۱۴.
- فائو (۲۰۲۰). توصیه‌های فائو برای مبارزه با شیوع بیماری کووید-۱۹. برگرفته در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۴ از:

<http://www.fao.org/iran/news/detail-events/en/c/1264311/>

- وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی (۱۳۹۸). دستورالعمل کشوری کوروناویروس جدید (شامل مراقبت، کنترل عفونت و مواد ضدعفونی کننده، تشخیص آزمایشگاهی، درمان و ارجاع بیماران مشکوک، محتمل و قطعی و توصیه‌های سلامت محیط و کار)، نسخه بهمن ماه ۱۳۹۸.

منابع

- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (۱۳۹۸). دستورالعمل‌های مقابله با ویروس کرونا، آموزش پیشگیری از ابتلا به ویروس کرونا برای عموم مردم.

- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (۱۳۹۸). راهنمای پیشگیری و کنترل کووید ۱۹ (کرونا ویروس): کشاورزان نسخه اول- اسفند ماه ۱۳۹۸.

- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (۱۳۹۸). مجموعه راهنماهای کنترل محیطی برای مقابله با کووید ۱۹ (کرونا ویروس). برگرفته در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۴ از:
<http://behdasht.gov.ir/uploads/protocol.pdf>

- هادی، م. (۱۳۹۸). توصیه‌های بهداشتی در مقابله با کروناویروس جدید، معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با مشارکت پژوهشکده محیط زیست دانشگاه علوم پزشکی تهران.

- University of Maine Cooperative Extension (2020).
 Farmer's Response to Disease Outbreaks Like COVID-19.
 Accessed 14 March 2020, Available online: <https://extension.umaine.edu/livestock/poultry/poultry-covid-19/>

عنوان: ترویج پیشگیری از شیوع بیماری کرونا در جامعه روستایی و عشایری کشور، توصیه نامه شماره ۲۲: اقدامات پیشگیرانه و بهداشتی در اماکن عمومی روستایی

پدیدآورندگان: جواد قاسمی، حسام‌الدین غلامی، اسماعیل کرمی دهکردی

ویراستاران: سید رضا اسحاقی و سید کریم موسوی

مدیر داخلی: شیوا پارسانیک

تهیه شده در: کارگروه ملی ترویج پیشگیری از شیوع بیماری کرونا در جامعه روستایی و عشایری کشور

طراحی و آماده سازی: دفتر شبکه دانش و رسانه های ترویجی

ناظر کیفی: علی رضا سیداسحق

ناشر: نشر آموزش کشاورزی، مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی

صفحه آرا: سبا سادات کرمانی پوربقایی

شمارگان: محدود

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۹

قیمت: رایگان

مسئولیت درستی مطالب با نویسندگان است.

برای غنا بخشیدن به محتوای آئین نامه لطفا نظرات، انتقادات و پیشنهادات خود را از طریق شماره تلفن و دورنگار
 بصرح زیر با ما در میان بگذارید. شماره تماس ۲-۶۶۴۳۰۴۴۱ و دورنگار ۶۶۴۳۰۴۴۵

شماره ثبت در مرکز فن آوری اطلاعات و اطلاع رسانی کشاورزی ۲۰-۹۸ با تاریخ ۹۸/۱۲/۲۷ است.

نشانی: تهران، خیابان آزادی، بین نواب و رودکی، پلاک ۲۰۵، مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی، طبقه ۱۲
 تلفن: ۶۶۴۳۰۴۶۵ | تلفکس: ۶۶۴۳۰۴۶۴ | کد پستی: ۱۴۵۷۸۹۶۶۸